

ΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Το έτος για τους Έλληνες και φυσικά τους Αθηναίους υπολογιζόταν με βάση τον μηνιαίο κύκλο της Σελήνης, ο οποίος μέχρι να εμφανιστεί η 'νέα' Σελήνη διαρκεί 29 ημέρες την μία και 30 ημέρες την άλλη φορά. Το έτος το χώριζαν σε δώδεκα μήνες, εκ των οποίων ο καθένας είχε και το όνομα της πιο σημαντικής εορτής που θα εορταζόταν στην διάρκεια του τρέχοντος μηνός.

Κάθε έτος είχε 354 +/- 1 ημέρες ($6 \cdot 29 + 6 \cdot 30 = 354 \pm 1$). Κάθε τρίτο έτος προσέθεταν ένα μήνα (έμβόλιμος μήν) με 30 ημέρες, και έτσι ισορροπούσαν την απουσία των ελλειπουσών ημερών κάθε μήνα. Οι μήνες και οι εορτές είχαν ως ακολούθως:

Έκατομβαιών	Ιούλιος – Αύγουστος (Αρχή του έτους)	Έκατόμβαια – Κρόνια – Παναθήναια (ανά τετραετ.)
Μεταγειτνιών	Αύγουστος – Σεπτέμβριος	Μεταγείτνια - Ήράκλεια - Έλευσινια
Βοηδρομιών	Σεπτέμβριος – Οκτώβριος	Βοηδρόμια - Έλευσίνια Μυστ. – Γενέσια
Πυανεψιών	Οκτώβριος – Νοέμβριος	Πυανόψια – Θησεΐα – Θεσμοφόρια - Άπατουρια
Μαιμακτηριών	Νοέμβριος – Δεκέμβριος	Μαιμακτήρια
Ποσειδεών	Δεκέμβριος – Ιανουάριος	Ποσειδέα – Μικρά Διονύσια (Κατ' Άγρους)
Γαμηλιών	Ιανουάριος – Φεβρουάριος	Λήναι
Άνθεστηριών	Φεβρουάριος – Μάρτιος	Άνθεστήρια
Έλαφβολιών	Μάρτιος – Απρίλιος	Μεγάλα Διονύσια (Έν' Άστει)
Μουνυχιών	Απρίλιος – Μάιος	Μουνύχια
Θαργηλιών	Μάιος – Ιουνιος	Θαργήλια – Βενδίδεια
Σκироφοριών	Ιούνιος – Ιούλιος	Σκироφόρια

Όσον αφορά τον υπολογισμό κάθε ημέρας ακολουθούσαν την εξής λογική, και ως παράδειγμα επιλέγω τον μήνα 'Βοηδρομιών':

1. Η πρώτη ημέρα κάθε μηνός ονομαζόταν 'νουμηνία', και συνέπιπτε με την εμφάνιση της Νέας Σελήνης.
2. Η δεύτερη μέχρι και την δέκατη αριθμούνται κανονικά, π.χ. ως 'η 2^η ημέρα του μήνα = πρώτη Βοηδρομιώνος ίσταμένου', 'η 3^η = δευτέρα Βοηδρομιώνος ίσταμένου', 'η 4^η = τρίτη Βοηδρομιώνος ίσταμένου' και τέλος 'η 10^η = ενάτη Βοηδρομιώνος ίσταμένου'.
3. Η ενδεκάτη και η δωδέκατη ημέρα κάθε μήνα αριθμούνται απλώς ως 'ένδεκάτη' & 'δωδεκάτη'.
4. Η δεκάτη τρίτη έως και την δεκάτη ενάτη αριθμούνται ως εξής: 'η 13^η = Βοηδρομιώνος τρίτη επί δέκα', 'η 14^η = Βοηδρομιώνος τετάρτη επί δέκα', έως και 'η 19^η = Βοηδρομιώνος ενάτη επί δέκα'.
5. Από την εικοστή ημέρα του μήνα μέχρι και την τριακοστή (αν ο συγκεκριμένος μήνας είχε 30 ημέρες), αυτές τις ένδεκα ημέρες τις αριθμούσαν με αφαίρεση ξεκινώντας από το 'δέκα'. Συγκεκριμένα την εικοστή και την εικοστή πρώτη τις αριθμούσαν ως εξής: 'η 20^η = Βοηδρομιώνος δεκάτη προτέρα', και 'η 21^η = Βοηδρομιώνος δεκάτη ύστερα'.
6. Οι υπόλοιπες εννέα ή οκτώ ημέρες του μήνα αριθμούνται κι αυτές ανάποδα ως εξής:
'η 22^η = ενάτη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 23^η = όγδοη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 24^η = έβδόμη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 25^η = έκτη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 26^η = πέμπτη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 27^η = τετάρτη φθίνοντος Βοηδρομιώνος'
'η 28^η = τρίτη φθίνοντος Βοηδρομιώνος',
7. Απέμεναν τώρα είτε μία ημέρα, αν ο μήνας επρόκειτο να έχει 29 ημέρες, είτε δύο ημέρες, αν επρόκειτο να έχει 30 ημέρες. Επειδή όμως οι μήνες με τις 29 και 30 ημέρες εναλλάσσονταν, και επειδή δεν ήθελαν να έχουν άλλη ονομασία για τον μήνα με τις 29, και άλλη για τον μήνα με τις 30 όσον αφορά την τελευταία του ημέρα, απεφάσισαν να ονοματίσουν την τελευταία ημέρα όλως γενικώς των μηνών με την ίδια έκφραση για να αποφεύγουν την ενδεχόμενη σύγχυση. Χρησιμοποιούσαν λοιπόν την έκφραση 'ένη καὶ νέα', για την τελευταία ημέρα οποιουδήποτε μήνα, είτε με 29 είτε με 30 ημέρες. Στην κυριολεξία η έκφραση αυτή σήμαινε 'τελευταία και νέα', όπου όμως ως 'νέα' δεν εννοούσαν την πρώτη ημέρα του νέου μήνα, αφού αυτή ονομαζόταν 'νουμηνία', αλλά την ημέρα που ενδεχομένως θα προσετίθετο στην 29^η, δηλ. την 30^η. Έτσι η έκφραση 'ένη καὶ νέα' υποδήλωνε την τελευταία ημέρα κάθε μήνα, είτε επρόκειτο για την 29^η είτε για την 30^η.